

לקריאת הגרסה האנגלית המלאה: 10.1787/9789264251724-en

כלכלת אוקיינוסים ב-2030

תקציר בעברית

עבור רבים, האוקיינוס הוא הגבול הכלכלי החדש. אוקיינוס טומן בחובו הבטחה לשפע משאבים עצום ולפוטנציאל רב לעידוד צמיחה כלכלית, תעסוקה וחדשנות. יותר ויותר מזוהה האוקיינוס כגורם חיוני שנותן מענה לרבים מהאתגרים הגלובליים שניצבים מול כוכב הלכת שלנו בעשורים הקרובים, החל מביטחון תזונתי לאזרחי העולם דרך שינוי אקלימי וכלה באספקת אנרגיה, משאבי טבע וטיפול רפואי משופר. ואף כי לאוקיינוס פוטנציאל עצום לתת מענה לאתגרים אלה, הרי שכבר כיום הוא נתון תחת לחץ כתוצאה מניצול יתר, זיהום, ירידה במגוון הביולוגי ושינויים אקלימיים. לפיכך, הבנת מלוא הפוטנציאל הטמון באוקיינוס תצריך גישות אחראיות ובנות קיימה להתפתחותו הכלכלית.

כלכלת אוקיינוסים כוללת תעשיות ימיות המתבססות על האוקיינוס (כגון ספנות, דיג, טורבינות רוח ימיות וביוטכנולוגיה ימית), אך גם את נכסי הטבע ושירותי המערכות האקולוגיות שהאוקיינוס מספק (דגים, נתיבי שייט, ספיגת תחמוצת דו פחמנית וכדומה). היות שהשניים מחוברים זה עם זה באופן שלא ניתן להתירו, דוח זה עוסק בהיבטים רבים של שירותי המערכות האקולוגיות ושל ניהול מבוסס מערכות אקולוגיות תוך שהוא מתמקד בממד של תעשיית האוקיינוס.

כלכלת האוקיינוסים הגלובלית, הנמדדת במונחים של תרומתן של התעשיות מבוססות האוקיינוסים לתפוקה הכלכלית ולתעסוקה, חשובה מאד. חישובים מקדימים שהתבססו על מסד נתוני כלכלת האוקיינוסים של OECD (Ocean Economy Database) מעריכים כי תפוקת כלכלת האוקיינוסים ב-2010 הייתה 1.5 טריליון דולר, שהינם כ-2.5% מהערך המוסף ברוטו העולמי (GVA). נפט וגז במתקני אוף שור הסבירו שליש מסך הערך המוסף הכולל של התעשיות מבוססות האוקיינוסים. במקום השני אחריהם תיירות ימית ותיירות חוף, ציוד ימי ונמלים. ב-2010 הסתכמה ההעסקה הישירה במשרות מלאות בכלכלת האוקיינוסים הסתכמה ב-31 מיליוני משרות בקירוב. המעסיקים הגדולים ביותר היו שטחי דיג תעשייתיים שהסבירו למעלה משליש מהסכום הכולל, ותיירות ימית ותיירות חוף הסבירו כרבע מהסכום הכולל.

הפעילות הכלכלית באוקיינוס מתרחבת במהירות. הגורמים העיקריים המניעים אותה הם התפתחויות באוכלוסייה העולמית, צמיחה כלכלית, מסחר ורמות הכנסה עולות, אקלים וסביבה, וטכנולוגיה. עם זאת, ההתדרדרות הנוכחית בבריאות האוקיינוס מהווה אילוץ חשוב על פיתוח כלכלת האוקיינוסים. היות שפליטות הפחמן האנתרופוגניות עלו לאורך זמן, האוקיינוס ספג חלק גדול מהפחמן, מה שהביא לחמצון מי האוקיינוס. זאת ועוד, עלייה נרשמת בטמפרטורת הים ובגובה פני הים וזרמי האוקיינוס משתנים, מה שמביא לאובדן בתי גידול ומגוון ביולוגי, לשינויים בהרכב הדגים ובדפוסי הנדידה, ולעלייה בתדירותם של אירועים חמורים הקשורים למזג האוויר באוקיינוס. התחזיות להתפתחות עתידית של האוקיינוסים חמורות עוד יותר נוכח זיהום הקרקעות, במיוחד על ידי תשטיפים חקלאיים, כימיקלים ומזהמים מאקרו-פלסטיים ומיקרו-פלסטיים שמגיעים לאוקיינוסים מהנהרות, וכן על ידי דיג יתר וחיסול מלאי הדגה בחלקים גדולים בעולם.

כשמסתכלים קדימה לעבר 2030, בתעשיות רבות המבוססות על האוקיינוסים טמון פוטנציאל רב יותר לצמיחה בהשוואה לזה הטמון בכלכלה העולמית בכללותה, הן מבחינת הערך המוסף והן מבחינת תעסוקה. על פי התחזיות, בין השנים 2010 - 2030 במקרה של תרחיש "עסקים כרגיל", כלכלת האוקיינוס עשויה להגדיל יותר מפי שניים את תרומתה לערך המוסף הגלובלי, ולהגיע ליותר מ-3 טריליון דולר. צמיחה חזקה במיוחד צפויה בגידולים ימיים, בטורבינות הרוח הימיות, בעיבוד דגים ובמספנות לבנייה ותיקון של אניות. תעשיות האוקיינוס גם עשויות לתרום תרומה חשובה לגידול בתעסוקה. בתרחיש "עסקים כרגיל" בשנת 2030 הן צפויות להעסיק קרוב ל-40 מיליון משרות שוות ערך למשרה מלאה. קצב הצמיחה המהיר ביותר במשרות צפוי להירשם בטורבינות הרוח הימיות לייצור אנרגיה, בגידולים ימיים, בענף עיבוד הדגים ובפעילויות נמלים.

התקדמויות מדעיות וטכנולוגיות צפויות למלא בעשורים הקרובים תפקיד מכריע בטיפול באתגרים סביבתיים רבים הקשורים לאוקיינוסים שהוזכרו לעיל ובפיתוח נוסף של פעילויות כלכליות מבוססות אוקיינוס. חידושים בחומרים מתקדמים, בהנדסה תת ימית ובטכנולוגיה, חיישנים ודימות, טכנולוגיות לווין, מחשוב וניתוחי נתונים וביג דאטה, מערכות אוטונומיות, ביוטכנולוגיה ונווטכנולוגיה - כל מגזרי כלכלת האוקיינוסים צפויים להיות מושפעים מהתקדמויות טכנולוגיות אלה.

בקונטקסט של שינוי מהיר כל כך, הרגולציה וההסדרה יתקשו לעמוד בקצב. העולם הופך יותר ויותר רב-קוטבי וחווה קושי הולך וגובר ביצירת קונצנזוס בינלאומי סביב סוגיות גלובליות ואזוריות חשובות מאד לסביבת האוקיינוסים ולתעשיות האוקיינוסים. לפחות בעתיד הנראה לעין, הרגולציה של פעילויות אוקיינוסים צפויה להמשיך להיות סקטוריאלית ברובה, והמאמצים צפויים להתמקד באינטגרציה של תעשיות אוקיינוס מתערורות במסגרות רגולטוריות קיימות ומקוטעות.

הצמיחה העתידית לגדול של התעשיות מבוססות האוקיינוסים שעולה מדוח זה מדגישה את הסיכוי לחצים הולכים וגדלים שיופעלו על משאבי האוקיינוסים ועל שטחי האוקיינוסים שכבר נתונים תחת לחץ ניכר, במיוחד באזורים כלכליים בלעדיים (EEZs), שבהם מתרחשת רוב הפעילות. אי היכולת להתמודד עד כה עם הלחצים האלה בצורה אפקטיבית ובזמן, יוחסה בחלקה הגדול למה שבעבר הוא ניהול סקטוריאלי של בפעילויות הימיות. במידה רבה בתגובה ללחצים הולכים וגוברים, בשנים האחרונות היינו עדים לגידול משמעותי במספר המדינות והאזורים שמנהיגים מסגרות מדיניות אסטרטגיות לניהול אוקיינוס טוב יותר כחלק מהאזורים הכלכליים הבלעדיים שלהם. עם זאת, בדרכו של ניהול אוקיינוסים משולב אפקטיבי יותר עומדים עדיין מכשולים רבים, שיהיה צורך לתת עליהם את הדעת בעתיד הקרוב.

על מנת להגדיל את סיכויי הפיתוח ארוך הטווח של תעשיות אוקיינוסים מתערורות ואת תרומתן לצמיחה ולתעסוקה, תוך ניהול האוקיינוס בדרכים אחראיות ובנות קיימא, דוח זה מציג מספר המלצות לשיפור פיתוח בר קיימא של כלכלת האוקיינוסים.

- **לטפח שיתוף פעולה בינלאומי רב יותר במדע הים ובטכנולוגיה הימית כאמצעי לעידוד חדשנות ולחיזוק פיתוח בר קיימא של כלכלת האוקיינוסים.** לשם כך צריך, בין היתר, לבצע ניתוחים השוואתיים וסקירות של תפקיד מדיניות הממשלה בנושא מקבצים ימיים ברחבי העולם, בעיקר בעניין יעילותם בלעורר ולתמוך בחדשנות טכנולוגיות בין-ענפית בתחום הימי; להקים רשתות בינלאומיות לחילופי דעות וניסיון בהקמת מרכזי מצינויות, חממות חדשנות ומתקני חדשנות אחרים בתחום טכנולוגיות ימיות בין-ענפיות, ושיפור שיתופים טכנולוגיים וחדשנות בין מדינות ברמות התפתחות שונות.
- **לחזק ניהול אוקיינוסים משולב.** בעיקר, זה צריך לכלול שימוש רב יותר בניתוח כלכלי ובכלים כלכליים בניהול אוקיינוס משולב, לדוגמה על ידי הקמת פלטפורמות בינלאומיות לחילופי מידע, ניסיון ושיטות טובות ביותר, ועל ידי הגברת המאמצים להעריך את האפקטיביות הכלכלית של השקעה ציבורית במחקר ובתצפיות ימיים. המטרה צריכה גם להיות קידום חדשנות במבני ההסדרה, בתהליכים ומעורבות בעלי עניין כדי להפוך את ניהול האוקיינוסים המשולב לאפקטיבי יותר, יעיל יותר וכוללני יותר.
- **לשפר ברמה הלאומית והבינלאומית את הבסיס הסטטיסטי והמתודולוגי למדידת היקפן וביצועיהן של תעשיות מבוססות אוקיינוסים ואת תרומתן לכלכלה בכללותה.** בין יתר המשימות, זה יכול לכלול פיתוח נוסף של מסד נתוני כלכלת האוקיינוסים של OECD.
- **לבנות יכולת רבה יותר של חיזוי תעשיות האוקיינוסים ובכללה הערכת שינויים עתידיים בתעשיות מבוססות אוקיינוסים, ופיתוח נוסף של יכולתו הקיימת של OECD ליצור מדלים לחיזוי מגמות עתידיות בכלכלת האוקיינוסים בקנה מידה גלובלי.**

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

תקצירים רב-לשוניים הם קטעים מתורגמים מתוך פרסומים של ה-OECD שפורסמו במקור באנגלית ובצרפתית. ניתן להשיגם ללא תשלום בחנות המקוונת של ה-OECD, בכתובת www.oecd.org/bookshop

למידע נוסף, ניתן ליצור קשר עם יחידת זכויות ותרגומים של ה-OECD, מינהלת ענייני ציבור ותקשורת, בדוא"ל: rights@oecd.org, או בפקס מס':

+33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

תר האינטרנט שלנו www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2016), *The Ocean Economy in 2030*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264251724-en